

GAZETA PABJANICKA

TYGODNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I INFORMACYJNY.

Sekretariat Redakcji

Pabjanice, ul. Kościuszki 14, tel. 67.

Telefon redaktora Nr. 250.

CENA OGŁOSZEŃ: za wiersz milimetry 1 szpalowy lub jego miejsce
1-sza strona i w tekście 25 gr., strona 4 szpalty. Nekrologi i nadesłane
po tekście 20 gr., strona 4 szpalty. Najmniejsze ogłoszenie 2 zł.
Fantazyjne 25 proc. drożej.

Prenumeratę pisma i ogłoszenia przyjmuje Administracja: w „Naszej Drukarni”,
(Dom Ludowy) Kościuszki 14, tel. 67

Cena numeru 20 groszy. Konto P. K. O. Nr. 66.636 Komun. Kasy Oszczęd. m. Pabjanic (dopisek: Gazeta Pabjanicka). Prenumerata kwartalna z odnośnieniem do domu 3 zł. „ „ „ zagranica 4 zł.

W przededniu wyborów Władz Miejskich.

Chociaż ścisła data wyborów nie jest jeszcze wyznaczona, to jednak może ona być wyznaczona przez p. Wojewodę najwcześniej w końcu listopada.

Dlatego należy już obecnie poważnie zastanowić się tak nad tem, jacy kandydaci są miastu naszym potrzebni, i czego od nich obywatel winien wymagać, a czego żąda nowa ustawa samorządowa, jak i nad tem, jaki układ sił przedstawia przyszła Rada Miejska.

Miasto nasze już od zbyt długiego czasu jest gospodarowane nieoszczędnie i bezplanowo, nie możliwe jest aby taki kierunek mógł ostać się nastale, gdyż skutkiem tego byłoby dalsze grzeźnienie w długach, uciążliwe spłaty rat i procentów, a jako dalsza konsekwencja ogromne obciążenie na długie lata podatnika-obywatela.

Przyszły prezydent przeto, obok ogólnej znajomości gospodarki miejskiej, musi być człowiekiem rachunkowym, musi on pilnie baczyć, aby „rozchód był w zgodzie z przychodem”, musi być człowiekiem oszczędnym i dawać gwarancje pewne, że będzie prowadzić gospodarkę miejską drogą uczciwą i sumienną i dążącą z postępem.

Wiemy również, że i nowa ustawa samorządowa stawia pewne wymagania prezydentowi i wiceprezydentowi. Nie dość jest być człowiekiem uczciwym, aby zorientować się w skomplikowanej gospodarce naszego bądź co bądź dużego miasta, mającego rozmaite zakłady i t. p. Ustawa więc żąda, aby byli to ludzie przede wszystkim zawodowi, t. j. aby stanowisko, które zajmą, było ich głównym zajęciem, poza tem, aby mieli przynajmniej średnie wykształcenie t. j. 8 klas gimnazjum i 3-letnią pracę w administracji miejskiej.

Gdy zestawimy te wszystkie dane, dopiero otrzymamy właściwego człowieka, który obok tego wszystkiego musi jeszcze posiadać i walory osobiste charakteru, jak uprzejmość jednakową w stosunku do każdego interesanta, pogodę ducha i zrównoważony charakter. Takich ludzi potrzeba nam na te stanowiska.

Jeśli teraz rozejrzemy się, jaki układ sił przedstawia przy-

szła rada miejska, to jak wiemy Blok posiada 16 radnych, endecja 12, P.P.S. 8, i Żydzi 4.

W ten sposób żadna grupa, jako taka, nie daje większości i, aby rada była zdolna do wyborów, musiałoby nastąpić zblokowanie się 2 większych ugrupowań, dających razem najmniej 21 głosów.

Taką większość mogłoby dać jedynie połączenie się radnych z Bloku z endecją, (razem 28 głosów) lub z P.P.S. (24 gł.) na, co się jednak, o ile wiemy wcale nie zanoszą.

Również i endecja z P.P.S. nie osiąga liczb 21, chociaż i takie zblokowanie się uważamy za mało prawdopodobne, tembardziej, że bezcelowe.

Głosowanie grupy żydowskiej na kandydatury blokowe większości również nie da (20 głosów), tembardziej zaś nie osiągnęłoby tego inne ugrupowanie łącznie z Żydami, co zresztą i ze względów taktycznych nie może być brane w rachubę.

Jak widzimy przeto skompletowane większości przy wyborach zarządu miasta jest prawie nie do osiągnięcia, chyba, gdyby naprawdę stał się cud, że względ na dobro miasta przewyższyłby interes partyjny, na co nadziei wielkiej nie mamy.

Oczywiście, że kandydatury na prezydenta i wiceprezydenta winny przypaść grupie najsilniejszej, a więc B.B.W.R.; Blok nie uchyla się, jak wiemy, od wystawienia własnych kandydatów i nie traci nadziei, że uda mu się je przeprowadzić, chociaż zdaje sobie dokładnie sprawę z tego, że nie mając zdecydowanej większości, nie będzie mógł brać na siebie pełni odpowiedzialności za gospodarczą politykę samorządową przyszłego magistratu.

Z drugiej strony dla Bloku nie jest conditio sine qua non przeprowadzenie swoich kandydatów, gdyż w przeciwnym razie kierowanie sprawami miasta powierzone będzie kandydatom z mianowania, co w równej mierze da możność organizacjom prorządowym realnej współpracy z ludźmi mianowanymi, zwalniając jednocześnie Blok z pełni odpowiedzialności za politykę gospodarczą swoich kandydatów przy oparciu na chwiejnej większości.

Mianowanie kandydatów ma poza stwierdzeniem bądź co bądź przykrego faktu niezdolności rady do wyłonienia ludzi z wyboru, jeszcze ten minus, że

po roku musiałoby nastąpić nowe wybory. To wszystko muszą sobie dobrze panowie radni uświadomić i dokładnie rozważyć.

Obchód 11 listopada.

Już dnia 10 listopada w godzinach popołudniowych miasto zaczęło przybierać odświętny wygląd: sprzątano ulice, dekorowano domy. Z nastaniem zmroku zapalono światła: gmach zamku i pomnik Niepodległości rzeszkie oświetlono reflektorami, cały szereg firm i instytucji pięknie iluminowało swoje gmachy.

O godz. 6.30 na plac Straży Pożarnej zaczęły nadciągać oddziały Strzelca, policji państwowej, przysposobienia wojskowego i orkiestry.

O godz. 7-ej zgromadzone oddziały na czele z orkiestrami i pochodniami wyruszyły ulicami miasta w dwu kierunkach, aby się następnie spotkać przed pomnikiem, gdzie porzuciły gromadzić się tłumy.

Wszystkie oddziały, biorące udział w capstrzyku, po przybyciu przed pomnik uformowały się w czworobok, a olbrzymie tłumy zaległy plac.

Do zebranych ze stopni pomnika wygłosił okolicznościowe przemówienie kierownik szkoły, p. Józef Sajda, który w mocnych słowach podkreślił rolę ruchu legionowego w dziele wyzwolenia Polski z niewoli, poświęcając dalsze ustępy przemówienia Wodzowi Narodu Marszałkowi Piłsudskiemu, który wraz z rządem doprowadził Polskę do mocarstwowego stanowiska.

Wzniesieniem okrzyku na cześć Pana Prezydenta i Marszałka Piłsudskiego zakończył p. Sajda przemówienie.

Po odegraniu przez orkiestrę Hymnu Narodowego i Brygady ppur. Krakowski rozwinął capstrzyk.

11 listopada o godzinie 10-ej zostały odprawione we wszystkich świątyniach uroczyste nabożeństwa.

Przedstawiciele władz i społeczeństwa, poczty sztandarowe, organizacje społeczne i część młodzieży szkolnej wypełnili po brzegi kościół św. Mateusza, natomiast młodzież wszystkich szkół powszechnych zapełniła kościół N. M. P.

Po nabożeństwie odbyła się defilada.

Na trybunie, ustawionej na placu pomnika, zajęli miejsca: starosta powiatowy, p. Konopacki, w otoczeniu miejscowych władz i przedstawicieli społeczeństwa, który też przyjął defiladę.

Oficerowie rezerwy i przedstawiciele organizacji społecznych ustawili się obok trybuny.

Cały plac wokół pomnika i chodniki ul. Zamkowej zaległy wielotysięczne tłumy publiczności.

Defilada wypadła imponująco. Następnie odbyła się w Kinie Miejskim uroczysta akademja o bardzo ładnym i bogatym programie.

Na akademji tej piękne przemówienie wygłosił p. poseł dr. Fichna.

W tym samym czasie odbyła się w Kinie Luna akademja dla młodzieży szkół powszechnych.

Tegoroczny obchód 11 listopada pozostawi niewątpliwie na długi czas w pamięci mieszkańców Pabjanic niezatarte wrażenie.

Odsłonięcie zamku.

Budynki gospodarcze, znajdujące się obok zamku od strony rzeki Dobryni, zostały nareszcie rozebrane, i tym sposobem zamek od strony zachodniej miasta ukazał całe swoje piękno architektoniczne.

Ogrodzenie parku wypadło bardzo ładnie, szkoda tylko, że całkiem niepotrzebnie zrobiono trawniki od strony chodnika; należałoby miejsce to wyłożyć płytami, a zyskałoby się wiele na swobodzie ruchu pieszego, tembardziej, że w miejscu tem znajduje się wejście do parku. Ale jest to rzecz do naprawienia.

Dopiero obecnie widać, ile miała racji redakcja naszego pisma, domagając się od wielu lat rozebrania budynków gospodarczych.

Dalsze ofiary na Fundusz obrony Morskiej.

W myśl odezwy Głównego Zarządu Ligi Morskiej zaofiarowali na Fundusz Obrony Morskiej Obligacje 60% Pożyczki Narodowej: p. prezes Zw. Ofic. Rez. R. Kanenberg zł. 200, p. Adam Kabza zł. 100, p. St. Kwiatkowski zł. 100. Liga M. i K. 150 zł.

Przemówienie Marszałka Piłsudskiego z 1920 r. wykładnią ideową obozu państwowego.

W dniu święta Niepodległości słuchacze audycji radiowych przeżywali podniosły moment. Oto Polskie Radio miało doskonały pomysł przypomnienia społeczeństwu słów, wygłoszonych 11 stycznia 1920 r. przez Naczelnika Państwa i Naczelnego Wodza. Wygłosił je podówczas Józef Piłsudski w Lublinie z racji uroczystości uniwersyteckich.

Słowa te, wypowiedziane przed niemal 14 laty, wtedy, kiedy jeszcze nie ścichł szezęk oręża, kiedy armję polską czekały ciężkie doznania walk o granicę, zakończonych walnem zwycięstwem — słowa te dziś brzmią jakby rewelacja. Dowodzą one bowiem owej genialnej intuicji Wielkiego Budowniczego Polski, owego niezwykłego daru przewidywania przyszłości, jaki stanowi o geniuszu Wodza Narodu.

W słowach tych bowiem, które Józef Piłsudski wypowiedział w styczniu 1920 roku, mieści się wszystko, co potem w ciągu 14 lat stało się w Polsce, jest w nich już zapowiedź i maja 1926 r. i ukrucenia swawoli partyjnej we wrześniu 1930 r., jest w nich zapowiedź stworzenia wielkiego obozu państwowego po rozgromieniu oligarchji sejmowładczej i jest zapowiedź kierunku naszej polityki zagranicznej, wyzwolenego z małości i małostkowości pogrobowców „ugody“, uważających wkrzeszone państwo wciąż jeszcze za „klienta“ możnych „protektorów“.

Cóż bowiem wtedy Józef Piłsudski powiedział społeczeństwu?

— Jednym z przekleństw — rzekł — naszego życia, jednym z przekleństw naszego budownictwa państwowego jest to, żeśmy się podzielili na kilka rodzajów Polaków... Polaków przyzwyczajonych do życia według obcych szablonów, według obcych, narzuconych sposobów życia i metod postępowania...

Diagnoza ta trafiała w sedno rzeczy i biczowała owe życie publiczne, jakie przed majem 1926 r. starała się ukształtować w Polsce garść ludzi, przyzwyczajonych do „obcych szablonów“ i gatunkujących Polaków „na kilka rodzajów“. Pamiętamy wszak te czasy, kiedy każdy z przywódców partyjnych miał przed oczyma „ideał“ Polski, ukształtowanej wedle barwy partyjnej, to „czerwonej“, to „białej“, to „zielonej“, to „czarnej“. Pamiętamy

ów krzykliwy i namiętny wyścig do mety władzy wszystkich tych nie kilku a kilkunastu „rodzajów Polaków“, owe koszarne przetargi i kompromisy, ową deprawację życia publicznego, to skłębione i żądzą dygnitarstw dyszące środowisko, w którym tak dobrze się czuli „nakręcające konjunktur“ politycznych, od Korfanteo i Witosa po Stanisława Grabskiego.

Już w styczniu 1920 r. Józef Piłsudski przewidział te orgje, gdy zwracał się do społeczeństwa ze słowami:

— Uderzmy się w piersi! Czy mamy dość wewnętrznej siły? Czy mamy dość tej potęgi duszy? Czy mamy dość tej potęgi materialnej, aby wytrzymać jeszcze te próby, które nas czekają? Przed Polską stoi wielkie pytanie: czy ma być państwem równorzędnym z wielkimi potęgami świata, czy ma być państwem małym, potrzebującym opieki możnych...

Czyżby w tych słowach jakby w proroczym widzeniu nie widzimy zapowiedzi przerwania niesamowitego widowiska przedmajowych czasów i zapowiedzi działań, mających stworzyć zarówno materialną bazę do przetrzymania kryzysu gospodarczego, jak i też takiej polityki zagranicznej, któraby wyzwoliła nas z „kompleksu małej wartości“, z roli „klienta“, człapiącego bezkrytycznie za każdym „protektorem“.

Już w styczniu 1920 r. Józef Piłsudski uświadomił sobie w całej pełni konieczność konsolidacji wewnętrznej w Polsce i stabilizacji rządu silnego i mającego wyraźną fizjognomję ideową.

— Idzie — tłumaczył wtedy społeczeństwu — o ofiarę ciężką, idzie o ofiarę robioną dla siły całego narodu, idzie o ofiarę i umiejętność robienia wzajemnych ustępstw, idzie o ofiarę z tego, co ludziom być może i jest najdroższe, o ofiarę ze swoich przekonań i poglądów. Idzie o to, aby kraj nasz zrozumiał, że swoboda to nie jest kaprys, że swoboda to nie jest „mnie wszystko wolno, a drugiemu nie“, że swoboda musi jednoczyć, musi łączyć, musi rękę sąsiadom i przeciwnikom podawać, musi mieć godzinę

sprzeczności, a nietylko przy swoim się upierać.

Oto wykładnia ideowa, którą w szereg lat potem podejmie i zrealizuje w czynie obóz państwowy. W miejsce ludzi, niezdolnych do ofiary ze swoich przekonań, w miejsce fetyszyzmu „swobody“, pojmovanej jako prawo do swawoli i warcholenia

— powstaje obóz twórczej pracy państwowej, obóz ponadpartyjny, a twardo przeciwstawiający się wkrzeszaniu w wolnej Polsce przywar staroszlachetczyzny, rozbijałego indywidualizmu, jako „żrenicę wolności“ traktującego — swobodę hamowania władzy w jej żmudnej drodze do mocarstwowej Polski. M.

Z frontu robotniczego.

W ciągu ostatnich paru tygodni odbyło się w związku „Praca“ 11 zebrań, na których omówiono sytuację w poszczególnych fabrykach.

Jak wynika ze sprawozdań poszczególnych delegatów, zarobki w fabrykach są różne, oraz istnieje wiele niedomagań. Postanowiono przystąpić do energicznej akcji, zmierzającej do przestrzegania tak przez związki i delegatów, jak i przez fabrykantów umowy zbiorowej, a w tych fabrykach, w których Związek „Praca“ nie posiada delegatów, przepisów umowy pilnować muszą sami robotnicy. O wszystkich wypadkach niehonowania przez fabrykantów umowy, zainteresowani winni zawiadamiać zw. „Praca“, lub Inspektorat Pracy.

Zw. Praca wysłał w dniu 11 października r. b. do przemysłowców pismo w sprawie zwołania wspólnej konferencji, na której omówionoby kwestję uregulowania zarobków robotniczych.

Na skutek tego pisma odbyły się już 3 wspólne konferencje, lecz pozytywnych rezultatów nie dały.

Ponieważ firma F. Beer odmówiła uregulowania różnic zarobków w stosunku do ustalonych stawek, zainteresowani robotnicy zgłosili sprawę do Inspektoratu Pracy.

Inspektorat Pracy w dniu 29.X r. b. wezwał przedstawiciela f-my Beer, który zgodził się płacić wyrównać i podpisał odpowiedni protokół a mianowicie, że w ciągu 7 dni zaległości wypłaci.

Następnego dnia firma zażądała od robotników podpisania oświadczenia, że nie wnoszą do firmy żadnych pretensyj, na co delegaci Związku Klasowego zgodzili się, stwierdzając jednocześnie, że zarobki w firmie

Beer są dobre, a robotnicy wyrabiają ponad stawki.

Wobec takiego stanu rzeczy, robotnicy tej firmy postanowili wnieść ponownie skargę, ale tym razem za pośrednictwem związku „Praca“.

Skarga została wniesioną, lecz fakt ten dobitnie świadczy o trudnościach, na jakie napotyka inspekcja pracy w wykonywaniu swoich czynności na terenie poszczególnych fabryk.

Z faktu tego robotnicy winni wyciągnąć odpowiednie dla siebie wnioski.

„Szwedzka zapalka“ w Pabjanicach.

We wtorek, dnia 20 b.m. w sali Teatru Luna o godz. 8.15 wystąpi zespół Reduty. Dana będzie 3-aktowa lekka komedia wiedeńskiego autora L. Hirszfelda — w przekładzie Korolowej p.t. „Szwedzka Zapalka“.

Komedia ta grana przez kilka miesięcy z rzędu w Wiedniu zyskała sławę najweselszej i najbardziej udanej komedji sezonu. Na naszej scenie ukaże się „Szwedzka Zapalka“ w obsadzie następujących sił Reduty: p.p. Zielińska, Mirska-Zarebina, Sykulska, Orzechowski, Jaroń i inni.

Reżyserja St. Wrackiego, artyści Teatrów T.K.E.T. w Warszawie. Całości dopełniają dekoracje projektu i wykonania H. Cegielskiego.

Marjan Jurakowski.

Pabjanice w roku 1934.

CZĘŚĆ DRUGA.

Kościółki baptystów i marjawitów zbudowane bez stylu, zamykają poczet świątyń chrześcijańskich. „Badacze Pisma Świętego“ nie posiadają świątyni.

Gmina żydowska.

Na starym mieście wznosi się nieduża bóżnica żydowska, pozatem posiadają żydzi różne domy modlitwy. Rabinem jest p. Menachem Mendel Alter. Cmentarz grzebalny leży daleko poza miastem pod Karolewem.

Z organizacji o zakresie filantropijnym wysuwa się na plan pierwszy: „Linas Hacedek“. Jest to „Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Biednym Chorym“. W okresie rocznym 1933/4, (od kwietnia do kwietnia) korzystało z pomocy leczniczej 2640 osób. Koszty leczenia dochodzą do zł. 8000.— rocznie. Członków wspierających jest zaledwie 450. Składka roczna wynosi zł. 6.—. Biuro mieści się przy ul. Warszawskiej Nr. 24. Zarząd składa się z 18 osób. Przewodniczy p. Mandel Wolf.

Niezależnie od udzielania pomocy lekarskiej, Stow. posiada przy ul. Wiejskiej Nr. 38 nieruchomości wartości zł. 20.000.—. Tam przebywa w lecie około 160 dzieci na t. zw. półkolonjach.

Drugie stow. pod nazwą „Linas Hacholim“ przy ul. Pułaskiego Nr. 2, ma te same zadania na nowym mieście, co Linas Hacedek na starym. Założone w r. 1927, liczy członków 300. Przewodniczy p. Rosen Mosiek. Z pomocy lekarskiej w ciągu roku korzystało 2899 osób. Koszty leczenia przekraczają zł. 6000.—.

2)

Pozatem gmina żydowska posiada przy ul. Kaplicznej Nr. 22 własny dom murowany, wartości zł. 70.000.—. W domu tym mieści się przytułek dla starców. Obecnie przebywa w przytulku 12 kobiet i 12 mężczyzn. Utrzymanie roczne wynosi przeszło zł. 6000. Niestety, mimo, że składka roczna ustalona jest tylko na zł. 6, członków popierających przytułek ma niewielu, liczba ich bowiem nie dosięga nawet 200 osób. Zarząd składa się z 10 członków, przewodniczy p. Gelbard Dawid.

Stow. „Dom Jakuba“ (opieka nad dziewczętami) zamyka cykl stow. żydowskich o działalności filantropijnej.

Stow. „Wizo“ czyli Zrzeszenie Kobiet Żydowskich, ulica Zamkowa Nr. 11, prowadzi działalność kulturalno-oświatową. Członkini posiada 103; przewodniczy p. Schenkerowa Ernestyna. W Polsce do tej organizacji należy ponad 10.000 kobiet. Centrala mieści się w Londynie. Cel i zadania organizacji — to uświadamianie szerokich wyrstw żydowskich pod względem narodowym i kierowanie ich do Palestyny, by tam pracowali na roli, na wzór innych osiadłych ludów.

Instytucje towarzyskie.

Przed wojną życie towarzyskie i społeczne w miastach b. Kongresówki, a temsamem i życie Pabjanic koncentrowało się w stowarzyszeniach śpiewaczych i spółdzielczych. Różne szlaki, ograniczenia i utrudnienia, jakimi Moskale starali się paraliżować działalność tych organizacji sprawiły, że większość stowarzyszeń pędziła żywot niemal suchotniczy.

Mimo więc sprzyjających warunków materialnych, nie mogły one zdobyć się na wybudowanie odpowiednich gmachów, gdzieby można było posiadać salę, estradę, scenę, jadalnię, bufet, czytelną,

nie, pokoje do zebrań, gry w karty, bilardy i t. d. Gmach taki powinien być okolonym przez piękny, odpowiednio urządzony i spory ogród spacerowy, jak to widzimy często na Zachodzie.

W Pabjanicach zaledwie Niemieckie Towarz. Gimnastyczne zdołało w tym okresie czasu wzniesić gmach, częściowo chociaż odpowiadający wyżej wspomnianym wymaganiom.

Może z biegiem czasu, wysiłkiem kilku stowarzyszeń, uda się zbudować gmach odpowiedni, któryby zadość uczynił potrzebom kulturalnym miasta i był do pewnego stopnia gmachem reprezentacyjnym, skupiającym w sobie intelektualne życie Pabjaniczian.

W danym momencie towarzystwa, stowarzyszenia i związki nasze mieszczą się w lokalach wynajętych, częstokroć zupełnie nieodpowiednich.

Stowarz. Śpiewacze i Muzyczne.

Mistrz słowa polskiego, Henryk Sienkiewicz w swej pięknej nowelce p. t. „Na Olimpie“ — w usta św. Pawła Apostoła wkłada zdanie: „Zyj Pieśnią!“ Od tej chwili pieśń żyje życiem impulsywnym, zdobywa sobie adeptów po całej kuli ziemskiej. Wielbiciele „Pieśni“ grupują się w harmonijne zespoły, tworzą melodyjne chóry, a śpiewem swym ożywiają, upiększają i umilają życie ludzkie. Hasłem i zawołaniem tych chórów jest: „Do Pieśni po Pracy“.

Pieśń umiłowała sobie Pabjanice, gdzie jest bardzo umiłowana i uwielbianą. W Pabjanicach posiadamy 8 zespołów śpiewaczych polskich zrzeszonych, 4 niemieckie również zrzeszone, oraz kilka tak polskich, jak niemieckich niezrzeszonych, jako sekcje przy różnych organizacjach. Pozatem jest jedno żydowskie stow. śpiewacze.

d. c. n.

FELJETON.

ZEW KRWI.

— ... inni ludzie, inaczej na człowieka patrzają. Nie tak żyją w Polsce. A tu co—business i business. Tyleś wart ile zarobisz. Ale żeby do ciebie ktoś zagadał po ludzku, serdecznie, żeby ktoś zapytał kiedyś: „Co ci to bracie?” — ciągnął Maciej Skowron gospodarz z Łanów Wielkich, dzisiaj starszy majster z fabryki pończoch Collis Company.

Frank słuchał go obojętnie.

— Stary znówu dzisiaj bredzi o Polsce. Wzięło go. Zacznie zaraz opowiadać i podpiewywać grubym głosem te śmieszne piosenki.

Frank nie rozumie tego. Urodził się na Broadway i tu się czuje u siebie. Co go tam jakiś Polska obchodzić może. Ma 26 lat, robotę w fabryce, swoją dziewczynę i taxi. A Polska? Czytał przecież kiedyś w gazetach, że posiada trzydzieści tysięcy samochodów. W samym New Yorku jest dziesięć razy więcej. Father kiedyś pokazywał fotografie w polskim piśmie. Ulica, a przy niej domki jak kurniki na farmie. Nie chce nic o takiej Polsce wiedzieć. Nie zna języka polskiego i nie umie po polsku mówić. Kraj bokserów i wynalazków to Ameryka. All right.

Stary się gniewa o to i z po-delba na syna patrzy, ale nie poradzić nie może. Frank gwizdał włożywszy ręce w kieszeni i oparłszy nogi o stół na wszystko co nie było amerykańskie. Ojciec w jego pojęciu był człowiekiem niższego gatunku.

W sobotę Frank wrócił zły z fabryki. Jego dziewczyna zrobiła mu scenę zazdrości. Just imagine, o Katty. Wieczór miał popsuty. Zato ojciec promieniał.

Synu dziś z polski koncert. Będą nadawać muzykę polską i będą mówić po polsku. Z naszych stron, Frank, z naszych stron!

Frank milczy chmurnie.

Co mu tam radio? Nothing special! Słuchał go ile chciał. Najważniejsze jest to—gdzie poszła Mary, co robi?

Z temi myślami wchodzi do garażu, aby oczyścić auto.

Robota jakoś mu nie idzie. Siada na stopniu i rozmyśla głęboko. Słyszysz nawet jak ojciec woła go, widzi jak stary krzyczy się koło aparatu. Okna są otwarte. Uśmiecha się z politowaniem.

Koncert z Polski...

Jakby w odpowiedzi na jego myśli w głośniku zadźwięczał głos kobiecy. Zrozumiał tylko: hallo, hallol! — Spadło to nań jak kaskada świeżej ożywczej wody. Głos ten dzwoni mu jakoś w uszach inaczej, śpiewa i ujarzmia wdziękiem, serdeczną tonacją i słodyczą. Frank nie może zrozumieć co się dzieje. Słowa padają mu wprost na serce.

Potem zapowiedź po angielsku. Zaczyna się niecierpliwić. Wyczekuje na tamten głos i w oczach staje mu Mary w czasie dzisiejszej sceny mówiąca krótkimi urywanymi zdaniem swoimi nosowo-gardłowym głosem.

Ta kobieta z głośnika mówi inaczej. Musi być piękna i słodka. Musi być pieściotliwa jak dziecko. Frank się uśmiecha.

I ta polska mowa też jakaś inna. Pada słowo i za serce chwyta, choć Frank nic nie rozumie. Tak jakoś łaskocze skórę, albo odezwie się mocno krótko, twardo i dzwięczy, i dzwięczy...

Zabrzmiła muzyka. Frank się irtuje, dziewczyna się już nie odzywa, więc musi czekać.

Popłynęły tony mazurka Chopina. Przepłynęły nad głową Franka, omotały ją i zająły w jego oczy swemi oczyma. Nie znał ich. Iskrzyły się w uśmiechu i przygaszały w smutku. Zająły mu do duszy, do myśli i do serca. Frank przyjął w siebie ich mowę. Coś w nim było uśpione obudziło się i ożyło, coś go zawołało przez dal ku sobie.

Frank siedzi w ciszy, nieruchomo. Po skończonej audycji wstaje i idzie do domu. Ojciec siedzi przy stole oczy zakrywszy rękami.

— Father, chciałbym poznać dziewczynę z Polski, chciałbym żebyś mnie nauczył rozumieć twój język.

Ofiarność Łodzi i wojew. łódzkiego.

Przed kilkoma miesiącami społeczeństwo polskie zostało wstrząśnięte do głębi straszną żywiołową klęską, jaka nawiedziła nasz kraj — klęską powodzi. Chociaż nie wszyscy obywatele kraju zostali bezpośrednio dotknięci tą klęską, wszyscy odczuli, jako nieszczęście całej zbiorowości polskiej i wszyscy spontanicznie pospieszili z pomocą bezpośrednim ofiarom katastrofy — mieszkańcom zalanych przez powódź obszarów.

Na pierwszą wieść o klęsce zaczęły się organizować w całym kraju komitety pomocy ofiarom powodzi, przyczem lokalne i gminne komitety podporządkowały się komitetom powiatowym, powiatowe — wojewódzkim, a wojewódzkie Ogólnopolskiemu Komitetowi Pomocy Ofiarom Powodzi, na czele którego stanął b. minister dr. Stefan Hubicki.

Z radością należy stwierdzić, że społeczeństwo polskie dało nowy przekonywujący i chlubny dowód swej solidarności i ofiarności, na jaki umie się zdobyć zawsze, kiedy kraj nasz staje w obliczu nieszczęścia. A mieszkańcy miasta Łodzi i Województwa Łódzkiego mogą sobie z dumą powiedzieć, że w szlachetnym wysiłku ofiarności nie pozostali ani o krok w tyle za innymi miastami i województwami Rzeczypospolitej.

Łódź i Województwo Łódzkie mają już w swej historii niejedną piękną kartę, świadczącą o ofiarach, poniesionych dla społeczeństwa i państwa polskiego. Niechże obecnie na jednej z najpiękniejszych kart swej historii — zsumują kolumny cyfr, świadczące wymownie od słów o akcji na rzecz powodzi. Według ścisłych obliczeń Wojewódzkiego Komitetu Pomocy Ofiarom Powodzi, społeczeństwo Województwa Łódzkiego złożyło do dnia 1-go października 1934 roku: w gotówce 485.069 zł. 83 gr.;

w naturze: 1) odzież (24.013) sztuk wartości 116.584 zł., 2) materiały manufakturowe (26.522 mtr.) — 39.783 zł., 3) materiały na bieliznę (14.448 mtr.) — 8.674 zł. 80 gr., 4) żywność, pasza — 310.430 zł. 38 gr., 5) materiały budowlane — 1.413 zł. razem 961.955 zł. 01 gr.

Piękny bilans. Ale bilans ten, który dzisiaj już przekroczył milion

złotych nie może być ostatecznym.

Akcja pomocy ofiarom powodzi nie jest jeszcze ukończona. Poza pomocą doraźną, udzieloną tak szczerze przez obywateli całego kraju obywatelom poszkodowanym przez powódź, pozostaje jeszcze przed nami poważne zadanie na dalszą metę. Trzeba umożliwić ofiarom powodzi, w olbrzymiej większości zaliczającym się do biednego ludu rolnego przetrwania zimy, dokonania zasiewów i doczekania zbioru plonów, co nastąpi dopiero w końcu 1935 r. Wtenczas dopiero akcja pomocy powodziom będzie zakończona. Wówczas dopiero ofiary żywiołowej klęski będą mogły stanąć o własnych siłach do dalszej walki z życiem.

Dlatego ani działalność komitetów Pomocy Ofiarom Powodzi, ani działalność społeczeństwa nie mogą ani na chwilę uleść zawieszeniu. Społeczeństwo polskie, a wraz z nim społeczeństwo Województwa Łódzkiego, powinno dowiedzieć, że zdolne jest nie tylko do nagłego szlachetnego porwy, ale i do obliczonej na dalszą metę cichej nieustrudzonej pracy dla dobra upośledzonych przez ślepy los — współobywateli.

Niech więc wszyscy, ci którzy odezwali się na pierwszy apel do ich serc, nakaż sercom swym dalszą pamięć o nieszcześliwych powodziach. Niech ci, którzy z takich czy innych względów pozostawali dotychczas nieczuli na wołanie o ratunek, wypełnią, póki czas, najpiękniejszy z ludzkich obowiązków, jakim jest przez własne sumienie nałożony obowiązek niesienia pomocy bliźniemu w potrzebie. Niech wreszcie ci, którzy ofiarnością swoją ograniczyli do minimum różnicę między tem, co mogli dać, z tem, co dali, wyrównają dalszą ofiarnością pole na którym stoi przed nimi otworem. Bo dopiero w dniu, w którym na obszarach nawiedzonych powodzią zabrzęczą kosy na łąkach zboża, bo dopiero w dniu, w którym na ścierniskach zaczną wyrastać złote stogi, dopiero w tym dniu będziemy sobie mogli z dumą powiedzieć, że akcja pomocy ofiarom powodzi jest zakończona, że spełniliśmy do końca nasz chlubny obowiązek wobec naszych współobywateli, a tem samem wobec naszej ojczyzny.

Wybielanie caratu.

Od pewnego czasu ukazują się filmy, wyświetlające ubiegłe dzieje Rosji.

Rzecz charakterystyczna; w filmach tych — produkowanych w Anglii lub Ameryce — postacie władców Rosji są idealizowane — wbrew faktom historycznym.

Przed paru laty w filmie „Katarzyna I-a, postać cara Piotra I-go ukazuje się nam niemal w bohaterskiej pozie — ginie on bowiem w nurtach Newy, ratując swych ukochanych poddanych od powodzi.

Dzieje zaś mówią wyraźnie, że ten tyran, który po pijanemu z bandą swych faworytów „dla sportu” ścinał głowy chłopów... umarł otruty przez Katarzynę swoją żonę i jej kochankę Mienżykowa — marzącego o tronie dla siebie.

Obecnie wyświetlany film p. t. Katarzyna II — idealizuje tę, jak ją w Don-Juanie określił Byron — „największą ze ścierek”.

W filmie Piotra III zabito bez wiedzy i wbrew woli carcy.

Dzieje mówią nam, że po uwięzieniu męża — Katarzyna głosi o jego śmierci i urządziła mu wspaniały pogrzeb — a później w obawie zamachu każe Piotra III uśmiercić — i ponownie z całą pompą wyprawia powtórnie pogrzeb.

Biedny Piotr był trzykrotnie grzebany. Po śmierci Katarzyny II-ej Paweł I dla obojga sprawia pogrzeb wspólny.

Na straży przy zwłokach Piotra III postawił tych, co go udusili, mianowicie: Boriatyńskiego i Orłowa. Pierwszy mdlał, Orłow zaś bezczelnie się uśmiechał!

Tak mówią dzieje! W czym interesie leży wybielanie caratu? i tych największych zbrodniarzy nowoczesnych dziejów — otaczać niesprawiedliwym nimblem!

Niech pamięć caratu pozostanie w historii ludów prawdziwą, zbrodniczą i wstrętną, t. j. taką, jaką była w istocie swej — poczynając od Iwana Groźnego, a kończąc na „Ochronie” Mikołaja II — zwanego jeszcze za życia głupim — i na szczęście również i ostatnim!

Marjan Jurakowski.

Przyp. redak.

Film „Katarzyna II” jest produkcją amerykańską, która już niejednokrotnie wykazała zupełny brak znajomości historii i życia Rosji.

Ameryka filmy tego rodzaju może sobie produkować, lecz my nie mamy najmniejszej potrzeby wyświetlać je, a zwłaszcza kino miejskie.

„Tydzień Strzelca”.

Zw. Strzelecki oddz. w Pabjanicach wraz z całym społeczeństwem obchodzi od dn. 18 do 25 b. m. uroczystość „Tygodnia propagandy Strzeleckiej”.

W związku z „Tygodniem” wydana będzie „Jednodniówka strzelecka”.

Program „Tygodnia propagandy strzeleckiej”

Niedziela dn. 18.XI godz. 9-ta Zbiórka wszystkich członków Z. S. w lokalu Związku przy ul. Fabrycznej 32. Godz. 9.30. Wymarsz do kościoła N. M. P. Godz. 10. Msza święta. Godzina 11-ta. Przemarsz przez miasto. Godz. 11.30. Złożenie wieńca pod pomnikiem Niepodległości. Godzina 11.40. Zaciągnięcie flagi strzeleckiej. Godz. 12. Akademia w Kinie Miejskim. 19, 20, 21 i 22.XI 34 Przyjęcie społeczeństwa w świetlicy Zw. Strzeleckiego.

Poniedziałek 19.XI. Godz. 19-ta. Ćwiczenia P. W., pogadanki, gry i zabawy.

Wtorek 20.XI. Godz. 19.30. Życie artystyczne strzelca: chór, muzyka, deklamacje i t. p.

Sroda 21.XI. Godz. 19. Normalne zajęcia strzelca.

Czwartek 22.XI. Godz. 19. Ćwiczenia P. W. i praca Z. S. oddział żeński.

Piątek 23.XI. Godz. 20. Dzień świetlicowy.

Sobota 24.XI. Godz. 18. Zbiórka członków Z. S. w lokalu Fabryczna 32. Godz. 18.30. Wymarsz pod pomnik Niepodległości. Godz. 19-ta. Apel poległych. Godz. 19.30. Przyrzeczenie. Godz. 19.45. Ściągnięcie flagi. Godz. 21. Wieczornica.

Niedziela 25. XI. Godz. 12-ta. Akademia dla młodzieży. Godz. 16. Zabawa strzelecka w świetlicy.

Z okazji Święta Niepodległości w lokalu Z. S. urządzona została uroczysta akademja. Na program akademji złożyły się atrakcje żeńskiego i męskiego oddziału ćwiczącego Zw. Strzel. Dodatnio zaprezentował się oddz. żeński, a zwłaszcza jego zespół taneczny, który odtańczył z wielką werwą „Krakowiaka” i zespół chóralki przez odśpiewanie pieśni. Jedną ze strzelczyń deklamowała wiersz o Marszałku.

Oddział męski pokazał, że jednak posiada w swoim gronie, zdolne jednostki zasługujące zajęciu się nim. Na szczególną uwagę zasługuje humorysta recytację strzelca i występ znanego na terenie naszego miasta chóru Z. S. Część artystyczna poprzedzona była referatem ob. Kielczewskiego. Akademję zakończono „Brygadą”.

Po części oficjalnej nastąpiły tańce dla strzelczyń i strzelców, które trwały do północy.

Jednodniówka Strzelecka.

W związku z „Tygodniem Strzelca”, który odbędzie się w dniach od 18 do 25 listopada r. b., Zw. Strzelecki, oddział w Pabjanicach wydaje „Jednodniówkę Propagandową”,

na którą złoży się szereg artykułów zapoznających ogół P. T. Czytelników ze znaczeniem „Strzelca” oraz akcją tutejszego Oddziału.

Piękna i barwna szata wydawnictwa powinna zachęcić do nabywania tegoż, tembardziej, że dochód z niego przeznaczony będzie na cele wychowania obywatelskiego i kulturalno-oświatowe Związku.

Obchód 10-lecia istnienia Cechu Wędliniarzy i Rzeźników w Pabjanicach.

Na skutek życzenia członków, Zarząd Cechu postanowił urządzić uroczysty obchód 10-lecia istnienia Cechu w Pabjanicach.

W tym celu powołano specjalny komitet, który opracował program uroczystości mianowicie:

Godz. 9-a rano — zbiórka w sali Tow. Gimn. przy ul. Pułaskiego 36.

Godz. 10.30 — wymarsz na uroczystą mszę św. do kościoła św. Mateusza.

Godz. 11-a — nabożeństwo. Po nabożeństwie odbędzie się złożenie wieńca pod pomnikiem Niepodległości i przemówienie.

Godz. 15-a — nabożeństwo w kościele ewangelickim. Wspólny obiad w sali Tow. Gimn. przy ul. Pułaskiego. Wieczorem w tejże sali zabawa taneczna.

Cech ufny w Błogosławieństwo Boże i Orodniactwo Najświętszej Narzi Panny przystępuje do dalszej pracy dla dobra własnego jak i ogółu.

KRONIKA.

Ze Zw. Obrony Kresów Zachodnich.

W poniedziałek 11 listopada br. o godz. 20-ej w lokalu Zw. Legionistów (Dom Ludowy) odbędzie się zebranie miejscowego Koła Zw. Obrony Kresów Zachodnich.

Na porządku dziennym sprawa Tygodnia propagandowego Zw. Obr. Kresów Zachodnich.

Ze Zw. Rezerwistów.

W sobotę, dnia 17 listopada br. o godz. 7-ej wiecz. w lokalu własnym wygłoszona zostanie „gawęda tygodniowa” przez p. prezesa M. Gólogowskiego dla członków oraz sympatyków. Po gawędzie odbędzie się herbata wieczorów jesiennych.

Z „Legjonu Młodych“.

Dnia 14 b.m. leg. mgr. Lucjan Kneblewski wygłosił odczyt pod tyt. „Wojna”. Odczyt ten był literacką syntezą, przyczyn i skutków wojny i obrazował trzy główne jej atrybuty: bestię, żyjącą w każdym człowieku, wolę rządzących i interes. państw, czy też jednostek. Odczyt był ilustrowany deklamacjami w świetnym wykonaniu leg. leg. Zajkiewicza i Kneblewskiego. Dnia 16 b.m. w piątek odbędzie się ostatnia prelekcja z V kursu kandydackiego uroczyste słubowanie 24 b. m.

Dnia 21 b. m. w środę zebranie wewnętrzne.

Komunikat Koła

Podchorążych.

Zarząd Koła Podchorążych podaje do wiadomości, że w niedzielę dn. 18 b.m. na strzelnicę K.E., w godzinach od 9 do 15, urządzi strzelanie z broni małokalibrowej o Oznakę Strzelecką. Udział, obok podchorążych, mogą wziąć wszyscy chętni. Opłata zł. 0.95. Dyżury Zarządu odbywają się w środę każdego tygodnia, w lokalu Z.O.R. w godzinach od 17 do 19. Z powodu wyjazdu z Pabjanic podchor. Taberskiego, został dokończony do Zarządu pchor. rez. Milczarek St. Przypomina się jeszcze tym kolegom, którzy nie złożyli deklaracji, aby to uskuteczni.

Pokaz przebitkowej buchalterji u Handlowców.

Zarząd Zw. Zaw. Handlowców Polskich organizuje we wtorek, dnia 20 listopada r.b. o godz. 8-ej wiecz. w lokalu własnym przy ul. św. Rocha 19, bezpłatny pokaz systemów buchalterji przebitkowej.

Wszyscy zatem p.p. buchalterzy, ich pomocnicy i pracownicy biurowi, którzy interesują się tą sprawą, proszeni są o jaknajliczniejszy udział w tym pokazie.

Odnaczenie.

Z okazji święta 11-go listopada, następujący Pabjaniczanie otrzymali odnaczenia: Józef Józefiak — srebrny krzyż zasługi, T. Nowak — brązowy krzyż zasługi, Br. Knop — brązowy krzyż zasługi. Dekoracji zasłużonych działaczy dokonał pan wojewoda Hauke Nowak w dniu 11 listopada w unieście wojewódzkim.

Nowy Zarząd A. K. P.

Dnia 28 października r.b. odbyło się w Poznaniu Nadzwyczajne Walne Zebranie Akademickiego Koła Pabjaniczian w Poznaniu, na którym wybrano nowy Zarząd A.K.P. w następującym składzie: prezes p. Przesmycki Edward, v. prezes p. Krupiński Henryk, sekretarz p. Kostrzewski Stefan, skarbnik p. Wołosz Zygmunt, ref. szkol. kult.-oświat. Klepper Jan, bibliotekarz p. Bagdach Tedeusz.

Znalezione rzeczy.

Na ulicy Fabrycznej znaleziono jesionkę, koc i worek, a na ul. Zamkowej portmonetkę z drobną sumą pieniędzy i klucze. Prawi właściciele tych rzeczy winni zgłosić się po ich odbiór do komisariatu.

Śmiertelne otrucie

denaturatem.

Guzenda Edward, w wieku lat 39, robotnik zakładu kamieniarskiego, zamieszkały przy ul. Kilińskiego 61, tak uraczył się spirytusem denatutowanym, że po przewiezieniu go do szpitala Ubezpieczalni w kilka godzin zmarł.

Przygoda na weselu.

Różnego rodzaju zabawy ludowe i wesela rzadko obchodzą się bez awantur i bójek.

To też nie dziwnego, że na weselu u Włodarczykowej Antoniny przy ul. Warszawskiej 162, niejaki Zieliński Feliks pchnął nożem w okolicę lewego oka Gorzkiewicza Józefa. Na szczęście oberżło się bez poważniejszego uszkodzenia ciała Gorzkiewicza.

Różne kradzieże.

W składzie fabrycznym Efraima Lipskiego, Majdany 6, dokonywano systematycznie kradzieży towaru. Lipski o spostrzeżonej kradzieży zgłosił meldunek w komisariacie, kierując podejrzenia na Altera Urbacha, zamieszkałego przy ul. Poprzecznej 12. Podejrzanego o kradzież policja przytrzymała.

Niejakiemu Józefowi Szurkowi, zamieszkałemu przy ul. Karola 25, skradzioną maszynę do snucia, wartości 40 zł.

Gromanowi Adolfowi skradziono z komórki po uprzednim oderwaniu zamka króliki i drób ogólnej wartości 12 zł.

Wojciechowi Wnukowi, ul. Narutowicza 7, skradziono z mieszkania 145 zł. i 10 rubli rosyjskich w złocie.

Podczas niedzielnej defilady p. kom. Kazimierzowi Garczyńskiemu jakiś żydek włożył rękę do kieszeni w celu dokonania kradzieży. P. Garczyński przytrzymał kieszonkowca i oddał go w ręce policji. Po wylegitymowaniu go, okazało się, że jest to Zylberman Abram bez stałego miejsca zamieszkania.

Sprostowanie.

W związku z notatką, zamieszczoną w Nr. 46 z dnia 11 listopada r.b. p. t. „Obraz moralności publicznej”, a dotyczącej p. Rozentała Jakóba, sprawa przedstawia się w świetle wyjaśnienia zainteresowanego inaczej, niż brzmi notatka.

W stosunku do osoby, która złożyła niezgodne z prawdą zameldowanie, Rozental wyciągnąć ma odpowiednie konsekwencje.

List do redakcji.

Gdynia dn. 10 listopada 1934 r.

Do

REDAKCJI GAZETY PABJANICKIEJ w Pabjanicach.

Niniejszym uprzejmie proszę o łaskawe zamieszczenie na łamach swego poczytnego pisma następującego oświadczenia:

Dochodzą mnie różne wieści, że po likwidacji mego interesu prowadzonego od 1920 r. celowo oszukałem moich wierzycieli na sumę około 40 tys. zł.

Oświadczam zatem, że po likwidacji składu nie zostało nic, a obecnie utrzymuję się tylko dzięki pomocy mej rodziny.

Czas zimowy jest najodpowiedniejszy do opracowania projektu-planu przyszłego ogrodu.

Plany, projekty, szkice, kosztorysy, prze-róbki ogrodów, oraz inspekcje i porady sporządza i udziela,

architekt ogrodów T. GRUSZCZYŃSKI

PABJANICE, ul. Pułaskiego 12, m. 7, od godz. 14—18-ej, ewent. telef. Nr. 352 od g. 11—14-ej.

Sygnatura: 2559/34.

Odpis.

Sygnatura: 1841/34

Odpis.

Obwieszczenie o licytacji ruchomości.

Komornik Sądu Grodzkiego w Pabjanicach, Kazimierz Garczyński, mający kancelarię w Pabjanicach, ul. Pułaskiego Nr. 17 na podstawie 1030 U. P. C. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 27 listopada 1934 r. o godz. 11-ej w Pabjanicach, ul. Zielona Nr. 9 odbędzie się 1-sza licytacja ruchomości, należących do Franciszka i Heleny małż. Krajewskich, składających się z różnych mebli, maszyn do szycia f-my „Singer” i pianina f-my „Fibiger”, oszacowanych na łączną sumę zł. 2.200.—.

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Pabjanice, dnia 10 listopada 1934 r.

Komornik (—) K. Garczyński.

Obwieszczenie o licytacji ruchomości.

Komornik Sądu Grodzkiego w Pabjanicach, Kazimierz Garczyński, mający kancelarię w Pabjanicach, ul. Pułaskiego Nr. 17 na podstawie art. 602 K. P. C. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 4 grudnia 1934 r. o godz. 12-ej w Pabjanicach, ul. Warszawska 82, odbędzie się 1-sza licytacja ruchomości, należących do Antoniego Rakowskiego, składających się z silnika elektrycznego f-my „Stocznia Gdańska”, oszacowanych na łączną sumę zł. 600.—.

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Pabjanice, dnia 13 listopada 1934 r.

Komornik (—) K. Garczyński.

„NASZA DRUKARNIA”

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
Pabjanice, ul. Kościuszki 14 (w podwórzu).

Telefon Nr. 67.

wykonywuje:

działa, katalogi, cenniki, zaproszenia, sprawozdania, kwitariusze, nekrologi, plakaty, afisze, etykiety, opakowania, wszelkiego rodzaju książki biurowe, bileciki wizytowe, papier listowy, koperty. Druk ilustracyjny i wielobarwny oraz wszelkie inne roboty drukarskie

solidnie, punktualnie i po cenach niskich.

Roboty pilne wykonywuje natychmiast.